

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

(оновлений)

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАЙНЯТЬ

Тема 1. Періодизація історії міжнародного права

План

(2 години)

1. Поняття міжнародного права.
2. Поняття, предмет, метод і система історії міжнародного права як науки і учбової дисципліни.
3. Підходи до періодизації історії міжнародного права.
4. Теорії виникнення міжнародного права.
5. Наука міжнародного права.

Рекомендована література

Батлер У. Э. Історія міжнародного права : галузь теорії і учбова дисципліна // Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 7 - 53.

Буткевич О. В. Цивілізаційні критерії в теорії міжнародного права : на прикладі дослідження історії міжнародного права // Міжнародне право як основа сучасного світопорядку. Liber Amicorum до 75-річчя проф. В. Н. Денисова: моногр. / авт. кол.; під ред. А. Я. Мірошника, С. А. Мірошник, Т. В. Короткого. - Київ; Одеса: Фенікс, 2012. - С. 353 - 396.

Дмитрієв А. И. Концепція періодизації історії міжнародного права // Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 54 - 69.

Пацация М. Ш. До питання про походження міжнародного права [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1135823>

Тема 2. Міжнародне право Стародавнього світу

План

(2 години)

1. Характер міжнародного права в древній період.
2. Особливості міжнародного права Месопотамії.
3. Особливості міжнародного права Єгипту. Статус посланців, гінців, династичні шлюби, дань і подарунки. Мирні договори.
4. Особливості міжнародного права Індії і Китаю. Ідеї регламентації міждержавного спілкування в Законах Ману, «Артхашастрі» Каутільї. Концепція «серединного царства» і доктрина Сина Неба. Формування поглядів на правові начала спілкування між державами у вченні Конфуція.
5. Особливості міжнародного права Древньої Греції. Інститут проксенії. Внутрішньо-грецьке міжнародне право. Посольства у Греції. Третейські суди.
6. Особливості міжнародного права Древнього Риму. Типи і види міжнародних договорів. Обґрунтування Цицероном «права народів». Дипломатичні відносини стародавнього Риму.

Рекомендована література

Союзний договір, ув'язнений між хеттським царем Хаттусилисом III і єгипетським фараоном Рамсесом II (1258 р. до н.е.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 36 - 38.

Договори між грецькими державами // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 164 - 167, 210 - 211, 223, 226 - 227, 230 - 231, 252, 255, 301.

Каллиев світ // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 191 - 192.

Союз спартанців з персами // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 215 - 216.

Анталкидов світ, 387 р. до н.е. // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 224 - 226.

Другий Афінський морський союз // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 227.

Повстання Спитамена // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 264 - 265.

Мирний договір Антіоха III з Римом (188 р. до н.е.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 287 - 288.

Договори Риму з Карфагеном до початку Пунічних воєн // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 338 - 339.

Мирний договір Риму з Карфагеном після Першої Пунічної війни (241 р. до н.е.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 342 - 343.

Умови світу з Філіпом Македонським // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 1: Стародавній світ / Сост. Д. В. Кузнєцов. - Благовещенськ, 2013. - С. 371.

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 14 - 48.

Буткевич О. В. У витоків міжнародного права. - Спб.: Вид-во Р. Асланова «Юридичний центр Прес», 2008. - 881 с.

Грабарь В. Э. Первинне значення римського терміну *jus gentium* // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. - К.: Юридична книга, 2004. - С.476 - 508.

Тема 3. Міжнародне право Середніх віків

План

(2 години)

1. Особливості міжнародного права Середніх віків. Основні суб'єкти міжнародного права і динаміка їх розвитку.
2. Становлення нової системи договірних відношень і нових суб'єктів міжнародного права в Європі.
3. Особливості та характерні риси інститутів середньовічного міжнародного права (статус іноземців, репресалії, морське право, право війни, арбітраж).
4. Особливості середньовічного міжнародного права мусульманського світу.
5. Розвиток середньовічного міжнародного права Індії і Китаю.

Рекомендована література

Декрети про Божий світ // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 497 - 500.

Диктат Папи (1075 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 502 - 503.

Тордесильяський договір між Іспанією і Португалією про розділ світу (7 червня 1494 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 1168 - 1169.

Аугсбургський релігійний світ (25 вересня 1555 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 1203.

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 49 - 93.

Буткевич О. В. Міжнародне правосуддя в середні віки // Інститути міжнародного правосуддя : навчальний посібник / під ред. В. Л. Толстых. - М.: Междунар. стосунки, 2014. - С. 82 - 102.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 97 - 121.

Лукашук И. И. Право міжнародної відповідальності. - М.: Волтерс Клувер, 2004. - С.23 - 31.

Сарсембаев М. А. Міжнародне право в історії Казахстану і Середньої Азії : Навчальний посібник. - Алма-Ата: Аha mili, 1991. - С. 5 - 75.

Тарасов О. В. Зародження ідеї міжнародного права в християнському богослов'ї Середніх віків // Проблеми законності: акад. зб. наук. ін. / відп. ред. В. Я. Тацій ; редкол. В. Тацій [та ін.]. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2004. - Віп. 66. - С. 122 - 128.

Тема 4. Вестфальська система міжнародного права.

План

(4 години)

1. Доктрина «державного інтересу» і міжнародно-правова практика в Європі XVI – XVIII ст.. Міжнародно-правове значення Вестфальської системи договорів 1648 року.

2. Формування міждержавної міжнародної правової системи. Створення європейських держав сучасного типу.
3. Утворення національних держав як основного суб'єкта міжнародного права і доктрина національно-державного суверенітету.
4. Особливості формування інститутів, галузей та принципів міжнародного права.
 - 4.1. Становлення інституту міжнародно-правового визнання.
 - 4.2. Становлення інституту відповідальності.
 - 4.3. Становлення інституту міжнародно-правових гарантій.
 - 4.4. Становлення принципів морського права за Вестфальською системою.
 - 4.5. Принцип права війни та інститут нейтралітету за Вестфальською системою.
 - 4.6. Формування інституту міжнародного арбітражу за Вестфальською системою.
 - 4.7. Становлення концепції прав людини за Вестфальською системою.

Рекомендована література

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – К.: Вид. Ліра-К, 2019 с. 258-301

Оснабрюкский мирний договір (15 травня 1648 р.) // Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 1231 - 1233.

Мирний договір (24 жовтня 1648 р.) // Мюнстера Хрестоматія по історії міжнародних відносин. Кн. 2: Середні віки / Сост. Д. В. Кузнецов. - Благовещенськ, 2013. - С. 1233 - 1234.

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 94 - 100.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 122 - 190.

Гроций Г. Про право війни і миру. — М.: Держ. видавництво юрид. літ., 1956. — 868 с.

Тема 5. Міжнародно-правовий статус Київської Русі.

План

(2 години)

1. Київська Русь як суб'єкт міжнародно-правових відносин.
2. Договірне право Київської Русі. Договори зі скандинавськими племенами, договори з Візантією 911-944 рр. Розвиток міжнародного права в епоху Ярослава Мудрого.
3. Проблеми війни та миру. Теоретичне осмислення національної єдності з міжнародно-правових позицій «В слові о законі и благодати» митрополита Іларіона, «Повчання Володимира Мономаха» і «Слово о полку Игореве».
4. Закони і звичаї війни, участь Галицько-Волинського князівства в XII – на початку XIII ст. у міжнародних відносинах.

Рекомендована література

Брайчевский М. Ю. До питання про правовий зміст першого договору Русі з греками // Радянський щорічник міжнародного права, 1982. - М. : Наука, 1983. - С. 276 - 297.

Брайчевский М. Ю. Про перші договори Русі з греками // Радянський щорічник міжнародного права, 1978. - М. : Наука, 1980. - С. 264 - 284.

Горський А. А. До питання про російсько-візантійський договір 907 р. // Східна Європа в давнину і середньовіччя: Міжнародна договірна практика Древньої Русі. ІХ Читання пам'яті члена-кореспондента АН СРСР В. Т. Пашуто. Матеріали до конференції. - М., 1997. - С. 6 - 10.

- Договори Русі з Візантією X століття // Пам'ятники росіянина права / Під ред. С. В. Юшкова. - М.: Юрид. літ., 1952. - Вып. 1. - С. 3 - 70.
- Малингуди Я. Російсько-візантійські договори X ст. у світлі дипломатики // Візантійський літопис. - М., 1997. - Т. 57 (82). - С. 58 - 87.
- Фетисов А. А. Ритуальний зміст клятви зброєю в російсько-візантійських договорах X ст. : порівняно-типологічний аналіз // Слов'янський альманах 2001. - М.: «Индрик», 2002. - С. 36 - 46.
- Задорожній О. В. Генезу міжнародної правосуб'єктності України. - К. : К.І.С., 2014. - С. 213 - 270.
- Історія держави і права України : підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін. ; за ред. В. Д. Гончаренка. - Х. : Право, 2013. - С. 71 - 231.
- Документи Б. Хмельницького / за ред. І. Крип'якевича. - К. : Вид-во АН УРСР, 1961. - 739 с.

Тема 6. Розвиток міжнародного права козацької України.

План

(2 години)

1. Становлення Запорізької Січі як самостійного суб'єкта міжнародно-правових відносин.
2. Міжнародно-правова політика в період національно-визвольної боротьби українського народу 1648-1654 рр. Договірна практика Б. Хмельницького, зв'язки з Кримським ханством, Польщею та Московською державою.
3. Становлення та принципи функціонування посольського і дипломатичного права Запорізької Січі і Гетьманщини.
4. Пріоритетні напрямки зовнішньої політики доби Гетьманщини. Боротьба за національний суверенітет гетьманів України (І. Виговський, Ю. Хмельницький, П. Дорошенко, І. Мазепа, П. Орлик).

Рекомендована література

Задорожній О. В. Генезу міжнародної правосуб'єктності України. - К. : К.І.С., 2014. - С. 213 - 270.

Чухліб Т. Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах 1648-1714 рр. - К.: Інститут історії України НАН України, 2003. - 520 с.

Історія держави і права України : підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін. ; за ред. В. Д. Гончаренка. - Х. : Право, 2013. - С. 71 - 231.

Документи Б. Хмельницького / за ред. І. Крип'якевича. - К. : Вид-во АН УРСР, 1961. - 739 с.

Тема 7. Класичне міжнародне право XVII - початку XIX ст.

План

(2 години)

1. Велика французька революція як рушійна сила класичного міжнародного права.
2. Міжнародно-правові новели в «Пропозиціях» Вольєня, проекти Декларацій міжнародного права абата Грегуара, декларація прав людини і громадянина 1789 р.
3. Розвиток інститутів міжнародно-правового визнання та міжнародно-правової відповідальності. Принцип територіального верховенства, правовий статус іноземців.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 100 - 121.

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – К.: Вид. Ліра-К, 2019 с. 258-301.

Ваттель Э. Право народів або принципи природного права, що застосовуються до поведінки і справ націй і суверенів. - М.: Госюриздат, 1960. - 719 с.

Грабарь В. Э. Матеріали до історії літератури міжнародного права в Росії (1647 - 1917); науч. ред.: У. Э. Батлер. - М.: Зеркало, 2005. - 888 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 191 - 215.

Декларація незалежності США від 4 липня 1776 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/indpndnc.htm>

Французька Декларація прав людини і громадянина від 26 серпня 1789 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.agitclub.ru/museum/revolution1/1789/declaration.htm>

Тема 8. Міжнародно-правові вчення епохи класичного міжнародного права XVII-XVIII ст.

План

(2 години)

1. Міжнародно-правове вчення німецьких філософів – І. Кант та Г. Гегель. Повинність і суверенна воля держави у міжнародному праві.
2. Основні напрямки міжнародно-правових течій: природно-правова і позитивістська. Г. Гроцій, Б. Спіноза, Т. Гоббс, І. Бентам, Дж. Остін.
3. Розвиток позитивістського напрямку в науці міжнародного права. Особливості англо-американської системи позитивізму.

Рекомендована література

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – К.: Вид. Ліра-К, 2019 с. 258-301

Тема 9. Міжнародні конференції та конгреси ХІХ ст. Історичні передумови становлення сучасного міжнародного права.

План

(2 години)

4. Конференції та конгреси ХІХ ст. як нові організаційно-правові форми міжнародних відносин.
5. Віденський конгрес 1815 р. Створення Віденської системи міжнародного правопорядку, її основні принципи.
6. Паризький (1856 р.) та Берлінський (1878 р.) конгреси. Їх вплив на міжнародне право.
7. Берлінська конференція 1884 - 1885 рр.
8. Гаазькі конференції світу 1899 і 1907 рр. Вплив міжнародного права на гуманізацію правил ведення війни.

Рекомендована література

- Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 121 - 139.
- Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – К.: Вид. Ліра-К, 2019 с. 258-301.
- Даневский В. П. Підстави міжнародного права, його принципи і мета // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. - К.: Юридична книга, 2004. - С. 226 - 243.
- Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 216 - 324.
- Каченовский Д. И. Курс міжнародного права // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. - К.: Юридична книга, 2004. - С. 77 - 108.

Сарсембаев М. А. Міжнародне право в історії Казахстану і Середньої Азії : Навчальний посібник. - Алма-Ата: Аha мілі, 1991. - С. 5 - 75.

Стоянов А. Н. Нариси історії і догматизму міжнародного права // Антологія української юридичної думання. У 10 т. Т.8 : Міжнародне право / Упорядники : В. Н. Денисов, К. О. Савчук; відп. ред. В. Н. Денисов. - К.: Юрична книга, 2004. - С.191 - 222.

Тема 10. Версальська система міжнародного права

План

(2 години)

1. Міжнародне право під час Першої світової війни. Версальський мир 1919 р.
2. Формування Версальської системи міжнародних відносин.
3. Ліга Націй: створення, структура, функції і повноваження.
4. Статут Ліги Націй як частина Версальського мирного договору.
5. Міжнародна правосуб'єктність Ліги Націй.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 140 - 162.

Версальський мирний договір / під ред. Ю. В. Ключникова, А. Сабанина. - М.: НКІД, 1925. - 198 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 325 - 437.

Мережко А. А. Російська наука міжнародного права в період Першої світової війни. - Одеса: Фенікс, 2014. - 224 с.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 325 - 437.

Статут Ліги Націй від 28 червня 1919 р. // Міжнародне публічне право. Сб. док.: у 2 ч. / сост. і авт. вступ. статті К. А. Бекашев, Д. К. Бекашев. - М.: ТК Велби, Вид-во Проспект, 2006. - Ч.1. - С. 37 - 43.

Сарашевский Ю. Л. Роль Ліги Націй у формуванні права біженців // Білоруський журнал міжнародного права і міжнародних відносин. - 2000. - №1 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://evolutio.info/content/view/339/51/>

Тема 11. Міжнародне право в період між Першою і Другою світовими війнами

План

(2 години)

1. Суперечності Версальської системи міжнародних відносин та їх вплив на характер і зміст міжнародного права.
2. Гаазька та Генуезька конференції 1922 р. Формування нових міжнародно-правових інститутів.
3. Мюнхенська угода 1938 року. Радянсько-німецький пакт 1939 року та «таємні протоколи» до пакту. Їх правова природа та юридична сила.

Рекомендована література

Баскин Ю. А., Фельдман Д. И. Історія міжнародного права. - М.: Междунар. стосунки, 1990. - С. 140 - 162.

Буткевич О. В. Історія міжнародного права: підручник. – видання 2-ге – К.: Вид. Ліра-К, 2019 с. 258-301.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 325 - 437.

Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. І. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 325 - 437.

Тема 12. Україна в міжнародно-правових стосунках в період між Першою і Другою світовою війною

План

(2 години)

1. Міжнародно-правовий статус України в період 1917 - 1920 рр.
2. Міжнародне становище і дипломатичні відносини УНР.
3. Зовнішня політика Української держави періоду Павла Скоропадського. Формування дипломатичної та консульської служби.
4. Орієнтири зовнішньої політики директорії. Дипломатична діяльність ЗУНР.
5. Ризький мир 1921 року. Міжнародна правосуб'єктність радянської України до створення СРСР 1922 р.

Рекомендована література

Задорожній О. В. Генезу міжнародної правосуб'єктності України. - К.: К.І.С., 2014. - С. 355 - 469.

Мирний договір між Росією і Україною, з одного боку, і Польщею з іншою. Підписаний в м. Ризі 18 березня 1921 р. - М., 1921. - 97 с.

Михутина І. Український Брестський світ. - М.: Європа, 2007. - 288 с.

Стрельникова І. Ю. Організаційно - правові засади функціонування зовнішньополітичного відомства в УСРР (1917-1929 рр.). - Х.: Право, 2012. - 200 с.

Радянсько-німецькі стосунки від переговорів у Брест-Литовське до підписання Рапалльського договору : в 2-х т. - М.: Політвидав, 1968-1971.

Тарасов О. В. Міжнародно- правова легітимізація УНР. Доповідь на «круглому столі» «Історія українського парламентаризму(до 100 - річчя утворення Української Центральної Ради)» (м. Харків, 27 квітня 2017 р.) // Вісник Національної академії правових наук України. - 2017. - № 2. - С. 221-222.

Тема 13. Зміни у міжнародних відносинах та міжнародному праві під впливом Другої світової війни.

План

(2 години)

1. Друга світова війна та її роль в оновленні системи міжнародних відносин після Другої світової війни.
2. Роль конференцій Другої світової війни для боротьби з фашизмом та встановленні нової системи міжнародного світопорядку. Значення рішень Ялтинської та Потсдамської конференцій.
3. Міжнародний військовий трибунал (Нюрнберзький трибунал).
4. Міжнародний військовий трибунал для Далекого Сходу (Токійський трибунал).

Рекомендована література

Нюрнберзький процес: сб. матеріалів: в 8 т. - М.: Юрид. літ., 1987-1999.

Нюрнберзький процес. Суд над нацистськими суддями: Сб. матеріалів. - М.: Юрид. літ., 1970. - 352 с.

Рагинский М. Ю. Мілітаристи на лаві підсудних. По матеріалах Токійського і Хабаровського процесів. — М.: Юрид. літ., 1985. — 365 с.

Релинг Б., Кассезе А. За кулісами Токійського процесу / Пер. з англ. А. П. Євсєєва. - Х.: Юрайт, 2015. - 192 с.

Тема 14. Сучасна система міжнародного права.

План

(2 години)

1. Військово-політичне протистояння держав у другій половині ХХ ст.
2. «Холодна війна» і розвиток міжнародного права.
3. «Гонка озброєнь» як характерна риса міждержавних відносин у другій половині ХХ ст.
4. Роль принципів та норм міжнародного права у розпаді колоніальної системи.
5. Основні інститути міжнародного права у ХХ ст. Кодифікація міжнародного права.
6. Особливості сучасної системи міжнародного права.

Рекомендована література

- Історія міжнародного права / авт. кол.; під ред. А. И. Дмитрієва, У. Э. Батлера. - Видавництво 2-е, доп. і перераб. - Одеса: Фенікс, 2013. - С. 438 - 504.
- Каламкарян Р. А. Кодифікація міжнародного права і сучасний світопорядок. - М.: Наука, 2008. - 271 с.
- Шкіряників Ф. И., Кривчикова Э. С. Комісія міжнародного права ООН. - М.: Междунар. стосунки, 1977. - 99 с.
- Лукашук И. И. Право міжнародної відповідальності. - М.: Волтерс Клувер, 2004. - С. 50 - 62.
- Мовчан А. П. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного права. - М.: Юрид. літ., 1972. - 216 с.
- Доповіді Комісії міжнародного права ООН 1949 - 2019 рр. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://legal.un.org/ilc/sessions/65/65sess.htm>

Тема 15. Україна в міжнародно-правових стосунках кінця ХХ - початку ХХІ ст.

План

1. Міжнародне правонаступництво України відносно колишнього СРСР у сфері міжнародних договорів, державної власності, державних архівів і державних боргів.
2. Демаркація і делімітація державних кордонів України. Врегулювання питань розділу Чорноморського флоту.
3. Міжнародна правосуб'єктність України на початку ХХІ ст. Міжнародно-правова діяльність України у рамках ООН і універсальних міжнародних організацій.
4. Участь України в діяльності Ради Європи і інших регіональних міжнародних організацій. Європейський Суд з прав людини і Україна.
5. Міжнародно-правова співпраця України з Європейським Союзом та НАТО.

Рекомендована література

- Алма-атинська декларація від 21 грудня 1991 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.cis.minsk.by/page.php?id=178>
- Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Зароди УРСР. - 1990. - № 31. - Ст. 429.
- Задорожній О. В. Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991-2014. - К.: К.І.С., 2014. - 960 с.
- Заява Верховної Зароди України з приводу укладення Україною Догоди про Співдружність Незалежних Держав від 20 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Зароди України. - 1992. - № 13. - Ст. 180.
- Караман І. В. Рішення Міжнародного Суду у справі про морську делімітацію в Чорному морі (Румунія проти України) : переклад і коментар. - Одеса: Фенікс, 2012. - 214 с.
- Кулеба Д. І. Доля України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика. - К.: Промені, 2007. - 304 с.

Мірошник А. Я. правонаступництво України щодо міжнародних договорів СРСР. - К.: Юрид. думання, 2005. - 424 с.

Перевезенцев О. Ю. Міжнародно- правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів. - К.: Знання, 2007. - 262 с.

Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Зароди Української РСР від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Зароди України. - 1991. - № 38. - Ст. 502.

Тарасов О. В. Суб' єкт міжнародного права : проблеми сучасної теорії. - Х.: Право, 2014. - С.81 - 88, 260 - 281.